Súd:	Mestský súd Košice
Spisová značka:	35C/4/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6122482731
Dátum vydania rozhodnutia:	11. 07. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Lenka Bowker
ECLI:	ECLI:SK:MSKE:2025:6122482731.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice pred sudkyňou JUDr. Lenkou Bowker v právnom spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, XXX XX D. D., občan SR, v zastúpení JUDr. Tomáš Rosina, s.r.o., so sídlom: Kukučínova 30, 974 01 Banská Bystrica, proti žalovanej: Slovenská republika, v mene ktorej koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom Štúrova 2, 812 85 Bratislava, IČO: 00 166 481, o náhradu škody s príslušenstvom

r o z h o d o l :

I. Žalovaná j e p o v i n n á zaplatiť žalobcovi sumu 11.050,- Eur titulom nemajetkovej ujmy s úrokom z omeškania vo výške 6,25 % ročne zo sumy 11.050,- Eur od 6.10.2022 do zaplatenia a sumu 296,13 Eur titulom príslušenstva, to všetko do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. V konaní o nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy p r i z n á v a žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% z prisúdenej sumy 11.050,- Eur.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa návrhom doručeným Okresnému súdu Banská Bystrica ako súdu upomínaciemu dňa 9.1.2023 a následne postúpenému na tunajší súd domáhal, aby súd zaviazal žalovanú zaplatiť mu sumu 26.517,88 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 26.000,- Eur od 6.10.2022 do zaplatenia, to všetko v lehote do 15 dní odo dňa doručenia platobného rozkazu, ďalej náhradu trov konania vo výške 1.048,29 Eur resp. zaplatiť mu z titulu nemajetkovej ujmy sumu 26.000,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 26.000,- Eur od 6.10.2022 do zaplatenia, to všetko do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, z titulu príslušenstva pohľadávky sumu 517,88 Eur do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia a priznať mu nárok na náhradu trov konania vo výške 100%.
1.1. V žalobe tvrdil, že si uplatňuje náhradu škody voči Slovenskej republike, v mene ktorej koná v zmysle zák. č. 514/2003 Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, spôsobenej nezákonným rozhodnutím v trestnom konaní vedenom Okresným riaditeľstvom PZ v Spišskej Novej Vsi pod ČVS: ORP-319/OVK-SN2012 (následne PPZ, Národná kriminálna agentúra, národná protizločinecká jednotka, expozitúra E. pod ČVS: F./NKA-PZ-ST-2012), Okresnou prokuratúrou Košice I. pod sp. zn. 2Pv 239/12, Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 0Tp/102/2012 a následne Okresným súdom Košice I. pod sp. zn. 1Tk/1/2015 a Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 4To/42/2019 a to z titulu nemajetkovej ujmy, kedy škoda bola spôsobená nezákonným rozhodnutím: Uznesením o vznesení obvinenia poškodenému, vydaného Okresným riaditeľstvom PZ v Spišskej Novej Vsi pod ČVS: G./G. dňa 21.11.2012; Uznesením o vzatí poškodeného do väzby, vydaného sudcom pre prípravné konanie Okresného súdu Košice I pod sp. zn. 0Tp/102/12 dňa 23.11.2012; Podaním obžaloby pod sp. zn. 2Pv 239/12/8802 dňa 05.06.2015 prokurátorom Okresnej prokuratúry a následným právoplatným oslobodením poškodeného

spod obžaloby rozsudkom Okresného súdu Košice I pod sp. zn. 1Tk/1/2015 zo dňa 01.10.2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach pod sp. zn. 4To/42/2019 zo dňa 26.06.2019 a to s nasledujúcim opisom rozhodujúcich skutočností:
1.2. V trestnej veci vedenej Okresným riaditeľstvom PZ v Spišskej Novej Vsi, odbor kriminálnej polície, pod ČVS: G./G., bolo uznesením zo dňa 21.11.2012 žalobcovi vznesené obvinenie pre skutok právne kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c), ods. 4 písm. a) Tr. zákona s poukazom na § 138 písm. a) a i) Tr. zákona v súbehu s prečinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 Tr. zákona a prečinom šírenia poplašnej správy podľa § 361 ods. 1, ods. 2, na skutkovom základe uvedenom v predmetnom uznesení. Proti uzneseniu podal žalobca sťažnosť, ktorá však bola uznesením Okresnej prokuratúry Košice I sp. zn. 2Pv 239/12 zo dňa 22.11.2012 zamietnutá.
1.3. Bezprostredne po vznesení obvinenia bol žalobca na podklade návrhu prokurátora zo dňa 22.11.2012 vzatý do väzby uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 0Tp/102/12 zo dňa 23.11.2012. Proti uzneseniu podal žalobca sťažnosť, ktorá bola uznesením Krajského súdu 3 v Košiciach sp. zn. 6Tpo/64/2012 zo dňa 30.11.2012 zamietnutá. Väzba u žalobcu začala plynúť dňa 20.11.2012.
1.4. Žalobca podal žiadosť o prepustenie z väzby, ktorej prokurátor nevyhovel. Žiadosť žalobcu bola následne zamietnutá uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 0Tp/102/2012 zo dňa 19.02.2013. Voči uzneseniu podal žalobca sťažnosť, ktorá bola uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Tpo/8/2013 zo dňa 12.03.2013 zamietnutá.
1.5. Následne konajúci prokurátor žiadal opakovane o predĺženie lehoty trvania väzby žalobcu. Návrhu prokurátora Okresný súd Košice I uznesením sp. zn. 0Tp/102/2012 zo dňa 29.05.2012 vyhovel a lehotu trvania väzby žalobcu predĺžil do 20.09.2013. Voči uzneseniu žalobca podal sťažnosť, ktorá bola uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Tpo/23/2013 zo dňa 14.06.2013 zamietnutá.
1.6. Ďalšiemu návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby žalobcu Okresný súd Košice I uznesením sp. zn. 0Tp/102/2012 zo dňa 11.09.2013 nevyhovel a lehotu trvania väzby žalobcu nepredĺžil. Proti uzneseniu podal prokurátor sťažnosť, ktorej Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 6Tpo/37/2013 zo dňa 18.09.2013 vyhovel a lehotu trvania väzby žalobcu predĺžil do 20.12.2013.
1.7. V poradí tretiemu návrhu prokurátora na predĺženie lehoty trvania väzby žalobcu Okresný súd Košice I uznesením sp. zn. 0Tp/102/2012 zo dňa 11.09.2013 vyhovel a lehotu trvania väzby žalobcu predĺžil do 20.02.2014. Proti uzneseniu podal žalobca sťažnosť, ktorej Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 6Tpo/52/2013 zo dňa 19.12.2013 vyhovel a lehotu trvania väzby žalobcu nepredĺžil. Väzba žalobcu tak trvala od 20.11.2012 do 20.12.2013.
1.8. Po podaní obžaloby Okresnou prokuratúrou Košice I sp. zn. 2Pv 239/12/8802 zo dňa 05.06.2015 a následne po vykonaní dokazovania v rámci hlavného pojednávania bol žalobca rozsudkom Okresného súdu Košice I. sp. zn. 1Tk/1/2015 zo dňa 01.10.2018 spod obžaloby 4 oslobodený. Prokurátor podal voči rozsudku odvolanie, ktoré bolo uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4To/42/2019 zo dňa 26.06.2019 zamietnuté.
1.9. Písomným podaním označeným ako „Žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím“ zo dňa 20.04.2022 žalobca požiadal Generálnu prokuratúru SR, ako orgán oprávnený konať v mene štátu v predmetnej právnej veci, o prerokovanie uplatneného nároku v zmysle § 15 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „zák. č. 514/2003 Z. z.“).
1.10. Generálna prokuratúra podaním č. VI/4 Gc 41/22/1000-8 zo dňa 28.09.2022 žalobcovi oznámila, že žiadosťou uplatnený nárok považuje za nepreukázaný (sporný), čím bolo predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody ukončené.
1.11. Po vznesení obvinenia, ktoré konajúca prokuratúra aj napriek podanej sťažnosti nezrušila, žalobca vo svojom osobnom ako aj rodinnom živote pocítil veľké negatívne zmeny. Samotné trestné stíhanie pôsobilo na jeho osobu zdrvujúco, žil v neustálom strachu, keďže bol obvinený zo spáchania obzvlášť závažnej trestnej činnosti, za ktorú mu hrozil trest odňatia slobody až na doživotie. Tento stav neistoty trval viac ako šesť a pol roka (79 mesiacov a 5 dní).
1.12. Akákoľvek osoba, ktorá je schopná vnímať priebeh trestného konania a rozumieť hrozbe trestu, v danom prípade trestu odňatia slobody až na doživotie, prežíva taký priebeh objektívne mimoriadne nepriaznivo, navyše, ak viac ako rok od začatia trestného stíhania pretrváva obmedzenie osobnej slobody inštitútom väzby. Aj z už naznačeného dôvodu výrazný zásah do života žalobcu súčasne predstavovala väzba jeho osoby, ako inštitút, ktorý s výnimkou samotného výkonu trestu odňatia slobody smeruje k najzásadnejšiemu zásahu do základných práv a slobôd fyzickej osoby. Napriek procesnej aktivite žalobcu prostredníctvom svojho obhajcu (opakované žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, opakované vyvolanie sťažnostných konaní voči rozhodnutiam o väzbe) väzba žalobcu trvala viac ako rok (13 mesiacov). Stav neistoty bol okolnosťou väzobného stíhania nie len exponenciálne zvyšovaný, jeho

zvrat v priebehu trvania väzby nebol navyše možný prakticky žiadnou aktivitou, spočívajúcou napríklad v úteche blízkych a rodiny, keďže zákonná úprava výkonu väzby umožňuje len minimálnu frekvenciu návštev alebo telefonického kontaktu.
1.13. Samotný priebeh trestného stíhania, väzby a jednotlivé úkony orgánov činných v trestnom konaní ako aj súdov mali preto na osobu žalobcu mimoriadne negatívne dopady. Žalobca bol na začiatku trestného stíhania zadržaný príslušníkmi polície, ktorí zjavne považovali situáciu za komickú (na situácii sa smiali). Žalobca pritom počas zadržania nemal vedomosť, z akého dôvodu sa tieto dejú, obvineniu nerozumel a pociťoval veľký strach a pocity absolútnej bezmocnosti. Celá situácia bola nielen ponižujúca, ale najmä stresujúca a objektívne vnímateľná ako výrazný psychický nátlak na jeho osobu.
1.14. Bezprostredne po zadržaní bol žalobca vzatý do väzby. Keďže o skutočnostiach kladených mu za vinu nemal žiadnu vedomosť, o čom napokon svedčí aj oslobodzujúci rozsudok právoplatný o viac ako šesť rokov neskôr, rozhodnutie o vzatí do väzby vnímal ako nespravodlivosť, krivdu a ľahostajný postoj konajúcich orgánov k následkom inštitútu väzby. Pocity neustálej krivdy, bezmocnosti a frustrácie boli zvýraznené zamietnutou žiadosťou o prepustenie z väzby na slobodu ako aj opakovanými rozhodnutiami a predĺžení lehoty trvania väzby. Samotný pobyt vo väzbe považuje žalobca za extrémne negatívne. Po celý čas obmedzenia jeho slobody prežíval pocity pretrvávajúcej krivdy a bezmocnosti. Počas trinásť mesiacov trvajúcej väzby trpel nedostatkom (zlým) spánku, jeho akákoľvek aktivita (psychická alebo fyzická) bola obmedzená, resp. neexistujúca.
1.15. Už i tak výrazný stres z väzobného trestného stíhania bol opakovane zvýšený eskortami za účelom výkonu úkonov trestného konania (výsluchy o väzbe a pod.). Proces eskorty bol okrem samotnej neistoty z priebehu nadchádzajúceho úkonu sprevádzaný opakovaným spútavaním osoby žalobcu a jeho premiestnením na miesto úkonu. Dlhodobo narušený spánok žalobcu bol po oznámení o blížiacej sa eskorte pre žalobcu takmer nemožný. Počas väzby trvajúcej viac ako rok žalobca prirodzene nemohol vykonávať ani žiadnu zárobkovú činnosť a akékoľvek pracovné ponuky nemohol využiť ani v nich pokračovať.
1.16. Ani po prepustení z väzby nedošlo k výraznému skvalitneniu života žalobcu. Naďalej prebiehajúce trestné konanie vnímal žalobca prirodzene mimoriadne negatívne, subjektívne sa často cítil telesne zle, pretrvával slabý spánok. Svoje problémy sa snažil riešiť najmä vnútorne, napriek tomu malo trestné stíhanie dopady aj na jeho rodinu, ktorá ho vnímala ako strhaného a v permanentnom napätí. Ďalší priebeh trestného stíhania bol preto nie len únavný a stresujúci ale subjektívne ho žalobca vnímal ako „nekonečný“, keďže tento stav neúnosnej neistoty trval až do právoplatného skončenia veci trvajúceho viac ako šesť a pol roka.
1.17. Z uvedených dôvodov si žalobca v predmetnom konaní uplatnil nemajetkovú ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, kedy poukázal na ustálenú súdnu prax, že suma vo výške 1.000 Eur za mesiac trvania väzby poškodeného a suma vo výške 620 Eur za mesiac trvania trestného stíhania nepredstavuje neprimeranú výšku nemajetkovej ujmy a preto požadovanú výšku nemajetkovej ujmy vyčíslil vo výške 26.000 Eur.
1.18. Súčasne si uplatnil aj nárok na náhradu trov konania: za súdny poplatok v zmysle položky 7a v spojení s § 6 ods. 1, ods. 3 zák. č. 71/1992 o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov vo výške 10 Eur, poplatok za zaručenú konverziu (Plná moc na zastupovanie) v zmysle položky 3. a 4. Sadzobníka úhrad za vykonanie zaručenej konverzie vyhlášky č. 70/2021 o zaručenej konverzii vo výške 2,52 Eur, nárok na náhradu trov právneho zastupovania, vyčíslené v zmysle vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb za 2 úkony právnej služby – 1. prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom dňa 08.04.2022 (419,94 Eur + režijný paušál 11,63 Eur) a 2. písomné podanie na súd vo veci samej – žaloba (419,94 Eur + režijný paušál 11,63 Eur), spolu vo výške 863,14 Eur bez DPH, vo výške 1.035,77 Eur s DPH a so zaplateným súdnym poplatkom a poplatkom za zaručenú konverziu vo výške 1.048,29 Eur.
1.19. Keďže Oznámenie o neuspokojení nároku na náhradu škody bolo žalobcovi doručené dňa 05.10.2022, tak si žalobca uplatňuje aj úrok z omeškania, ktorý ku dňu 06.10.2022 predstavuje sadzbu vo výške 5 % ročne.
1.20. Ako ďalšie príslušenstvo pohľadávky si žalobca uplatňuje nárok na náhradu trov predbežného prerokovania nároku ako príslušenstva pohľadávky, čo predstavuje sumu v zmysle vyhlášky vo výške 517,88 Eur (1 x úkon právnej služby bez DPH vo výške 419,94 Eur + režijný paušál v zmysle § 16 ods. 3 vyhlášky vo výške 11,63 Eur, spolu vo výške 431,57 Eur, s DPH vo výške 517,88 Eur).

2. Žalovaná vo svojom vyjadrení k žalobe zo dňa 9.1.2023 (č.l. 90) nárok žalobcu vo všeobecnosti neuznala, pretože podľa jej názoru

2.1. nepreukázal vznik nemajetkovej ujmy, ani príčinnú súvislosť medzi touto ujmou a ním označeným nezákonným rozhodnutím. Všetky skutočnosti, ktorými žalobca odôvodňuje vznik nemajetkovej ujmy, zatiaľ zostali len v rovine jeho subjektívnych tvrdení, ktoré nie sú podložené žiadnym objektívnym dôkazom. Navyše sú len vo forme všeobecných konštatovaní a záverov bez uvádzania konkrétnych skutočností. Nie je zrejmé, akým spôsobom a na základe čoho žalobca dospel k záveru, že mu vznikla nemajetková ujma, ktorej zodpovedá práve náhrada vo výške 26.000,- Eur Žalobcom uvádzaná suma 1.000,- Eur za mesiac trvania väzby žalobcu a následne suma vo výške 620,- Eur za mesiac trvania trestného stíhania nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu ani z ustálenej judikatúry všeobecných súdov Slovenskej republiky.
2.2. Žalobca bol vzatý do väzby uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 0Tp/102/12 zo dňa 22. 11. 2012, pričom v zmysle ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. (v znení novely č. 508/2010 Z. z. účinnej od 01. 01. 2011 do 31. 12. 2012) výška nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutiami uvedenými v § 7 a 8 je najmenej jedna tridsatina priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok, a to za každý, aj začatý deň pozbavenia osobnej slobody a preto žalobcom uplatňovaný nárok 1.000,-€ za mesiac trvania jeho väzby je v rozpore s predmetným ustanovením, nakoľko má za to, že tento nepreukázal skutočnosti, k žalobe nepredložil ani neoznačil žiadne dôkazy, ktoré by odôvodňovali priznanie vyššej nemajetkovej ujmy ako min. určenej v ust. § 17 ods. 4.
2.3. V rovine relevantným dôkazom nepodložených a všeobecných tvrdení sú aj vyjadrenia žalobcu o negatívnom dopade trestného stíhania na jeho psychiku. Žalobca neuviedol konkrétne skutočnosti, ktoré by objektívne, nie iba na základe subjektívnych pocitov, preukazovali, že mu v priamej príčinnej súvislosti s trestným stíhaním vznikla nemajetková ujma. Žalobca neuviedol žiadne relevantné skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť vzniknutú ujmu v jeho súkromnom živote, v jeho dobrej povesti a cti. S ohľadom na to, že nemajetková ujma musí mať určitú intenzitu a musí znamenať zmenu v osobnom, profesionálnom a rodinnom živote poškodeného po nastaní skutočnosti, ktorá ju spôsobila, pričom dôležitým aspektom je vyhodnotenie závažnosti následkov, ktoré poškodenému vznikli v súvislosti s nezákonným rozhodnutím, zostávajú pochybnosti o existencii, ale najmä o intenzite vyššie uvedených následkov, ktoré malo trestné stíhanie u žalobcu vyvolať, keď tento v žalobe neuvádza žiadne konkrétne skutočnosti, resp. tieto následky nepreukazuje žiadnym objektívnym dôkazom.
2.4. Keďže žalobca za nezákonné rozhodnutia považuje uznesenie o vznesení obvinenia a uznesenie o vzatí do väzby, nie je možné prihliadať ani na žalobcom zdôrazňovanú skutočnosť, že konanie trvalo viac ako šesť a pol roka. Pokiaľ mal žalobca za to, že v konaní na okresnom súde, resp. v odvolacom konaní na odvolacom súde dochádzalo k prieťahom, t. j. k nesprávnemu úradnému postupu, a v súvislosti s týmto mu bola spôsobená nejaká škoda, bolo potrebné uplatňovať náhradu škody z titulu nesprávneho úradného postupu okresného súdu, resp. odvolacieho súdu v zmysle ust. § 9 zákona č. 514/2003 Z. z., a to od Slovenskej republiky, v mene ktorej by konalo Ministerstvo spravodlivosti SR.
2.5. Medzi žalobcom označenými rozhodnutiami a nemajetkovou ujmou, ktorá mu mala podľa jeho vyjadrenia vzniknúť, neexistuje priama príčinná súvislosť, resp. žalobca túto ničím nepreukázal.
2.6. Žalobou uplatňovaná výška náhrady nemajetkovej ujmy je neprimeraná, a to v porovnaní s právnou úpravou odškodňovania obetí trestných činov a so zákonnými limitmi náhrady nemajetkovej ujmy, ktoré táto právna úprava umožňuje priznať obetiam trestných činov. Týmto osobitným predpisom bol v čase vydania žalobcom označeného nezákonného rozhodnutia zákon č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, konkrétne § 5 ods. 1, v zmysle ktorého ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy a ak bola poškodenému spôsobená ujma na zdraví znásilnením alebo sexuálnym násilím, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy. Zároveň podľa ust. § 6 zákona č. 215/2006 Z. z. celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy. V prípade obetí násilných trestných činov dochádza nepochybne k závažnejším zásahom do ich zdravia, či dokonca života, preto je potrebné považovať za primerané, aby odškodnenie za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci nebolo porovnateľné ako odškodnenie za trvalé následky na zdraví, či dokonca za ľudský život. Bolo by v rozpore s dobrými mravmi, keby výška priznanej náhrady presahovala možné vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu, napr. obeti trestného činu znásilnenia, sexuálneho násilia alebo sexuálneho zneužívania. V otázke primeranosti odškodnenia žalovaná poukázala na stanovisko občianskoprávneho a obchodného kolégia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. Cpjn 206/2010 zo dňa 13.04.2011, v zmysle ktorého sa základná suma, z ktorej sa pri určovaní výšky primeraného

zadosťučinenia vychádza, pohybuje v rozmedzí medzi 15.000, - Kč až 20.000, - Kč (cca 600,- až 800,- Eur) za jeden rok trestného konania.
2.7. Vo vzťahu k úroku z omeškania pri nemajetkovej ujme žalovaná poukázala na ustálenú rozhodovaciu prax súdov, z ktorej vyplýva, že povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia; až uplynutím takto určenej lehoty plnenia sa dlžník dostáva do omeškania.
2.8. K uplatnenému príslušenstvu pohľadávky žalovaná uviedla, že nakoľko predbežné prejednanie má iba formálny charakter, v zmysle ust. § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. je vylúčené, aby si žalobca uplatnil náklady, ktoré mu vznikli v súvislosti s predbežným prerokovaním nároku na náhradu škody.
2.9. Žalovaná z dôvodu nevedomosti o dátume podania žaloby na Okresný súd Banská Bystrica z opatrnosti vzniesla aj námietku premlčania, pretože žalobcovi podľa nej uplynula 3-ročná subjektívna lehota na podanie žaloby dňa 12.12.2022.

3. V replike zo dňa 24.3.2023 (č.l. 120) žalobca zotrval na svojich tvrdeniach opísaných v žalobe a
3.1. namietal, že poukaz žalovanej na znenie právnej úpravy z.č. 514/2003 Z.z. účinnej ku dňu 31.12.2012 nie je správny, pretože predmetný zákon v prechodných ustanoveniach problematiku týkajúcu sa ustanovenia § 17 ods. 4 žiadnym spôsobom neupravuje. V prejednávanej veci ide o navyše o prípad sui generis, kedy samotné rozhodnutie väzbe, na ktoré žalovaná poukazuje, nebolo revidované ani v ďalšom konaní, keďže konajúce orgány (tak prokuratúra ako aj súd) opakovane rozhodovali o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby žalobcu, ako aj o opakovanom predĺžení lehoty väzby, čím sa časový rámec preklopil aj po účinnosti novely tohto ustanovenia.
3.2. V prípade samotnej námietky o „nepreukázaní priznania vyššej nemajetkovej ujmy ako minimálnej“ žalovaná textovo zdôrazňuje „minimálnu“ výšku, t. j. najmenšiu výšku nemajetkovej ujmy, ktorá poškodenému v zmysle ustanovenia patrí. Žalobca preto nie je povinný (zákon mu takú povinnosť ani neukladá) odôvodňovať samotnú skutočnosť prevýšenia „minimálnej výšky“, práve naopak, ustanovenie iba definuje minimálnu hranicu, ktorú nie je možné už znížiť.
3.3. Tvrdenia žalovanej o nepreukázaní priamej príčinnej súvislosti vzniku nemajetkovej ujmy v súvislosti s trestným stíhaním a nemajetkovej ujmy v určitej intenzite, ktorá musí znamenať zmenu v osobnom, profesionálnom a rodinnom živote poškodeného sú rozporné so skutkovým stavom prejednávanej veci a navodzujú dojem extrémneho bagatelizovania samotného inštitútu väzby. Rovnaký záver platí aj v prípade trvajúceho trestného stíhania s hrozbou mimoriadne vysokého trestu (na doživotie). Žalobca na preukázanie svojich tvrdení navyše navrhol aj príslušné dôkazy (výsluch jeho osoby a jeho matky), čím podporil svoje objektívne podložené závery o zdrvujúcich následkoch neoprávneného a nezákonného obmedzenia osobnej slobody v trvaní viac ako rok, resp. o následkoch dlhotrvajúceho trestného stíhania.
3.4. K zodpovednosti za prieťahy v konaní t.j. za prípadný nesprávny postup nesie zodpovednosť Slovenská republika, ktorá je iba zastúpená Generálnou prokuratúrou SR. Navyše v zmysle § 4 ods. 1 písm. m) zák. č. 514/2003 Z. z., vo veci náhrady škody koná v mene štátu ten orgán, ktorý začal konať ako prvý, pričom v tomto prípade žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody žalobcu bola vybavená Generálnou prokuratúrou, t. j. subjektom, ktorým v predmetnom spore zastupuje Slovenskú republiku ako žalovanú.
3.5. K primeranosti uplatňovaného nároku žalovanou označené rozhodnutia vychádzali zo znenia zák. č. 514/2003 Z. z., v ktorom v danom čase nebola upravená najvyššia prípustná výška nemajetkovej ujmy v zmysle § 17 ods. 4 zákona. Závery súdov v označených rozhodnutiach boli preto vzhľadom na absenciu zákonného obmedzenia výšky nemajetkovej ujmy ako aj s ohľadom na výšku priznaných súm nevyhnutné, ktorá nevyhnutnosť ale v prípade žalobcom uplatneného nároku nie je prítomná, keďže ním uplatnená suma spĺňa všetky náležitosti súčasnej právnej úpravy a navyše odráža aj ustálenú rozhodovaciu prax.
3.6. K poukazu na nutnosť aplikácie limitácie nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č.274/2017 Z.z. žalobca zdôraznil, že v prípade zodpovednosti za nezákonné rozhodnutie je za protiprávne konanie (nezákonné rozhodnutie) zodpovedný výlučne štát a poškodený nemá žiadnu možnosť uplatniť svoje právo (nárok) voči inému subjektu (páchateľa trestného činu). Preto sa žalobca dôrazne ohradil voči polemike o „morálnosti“ jeho nároku.
3.7. K úrokom z omeškania keďže zák. č. 514/2003 Z. z. obsahuje samostatné ustanovenie o úrokoch z omeškania, t. j. že „lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody“, námietku žalovanej považuje žalobca v tomto ohľadne za nesprávnu a neopodstatnenú.
3.8. Názor žalovanej o „iba formálnom charaktere“ predbežného prejednania nárok u na náhradu škody je absurdný. Ak žalovaná smeruje k názoru, že predbežné prerokovanie nároku žalobcu považuje za

bezvýznamné, ide o výklad rozporný so zákonom. Pokiaľ by úmyslom zákonodarcu bolo, aby predbežné prejednanie nároku malo „iba formálny“ charakter (t. j. bez reálneho výsledku vo forme uhradenia nároku), jeho samostatná zákonná úprava by stratila na význame a rovnako tak aj eventuálny právny názor inštitúcie, ktorá o predbežnom prejednaní rozhoduje.

4. V duplike zo dňa 13.4.2023 (č.l. 132) žalovaná zotrvala na svojom stanovisku a navyše uviedla, že:
4.1. vo vzťahu k určeniu maximálne prípustnej výšky priznanej nemajetkovej ujmy s poukazom na aktuálne znenie ust. § 17 ods. 4 argumetnovala, že nakoľko zákon č. 514/2003 Z. z. v súvislosti s novelou č. 412/2012 Z. z. účinnou od 01.01.2013 nezakotvuje prechodné ustanovenia, podľa ktorých by sa mala spravovať zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami vydanými pred nadobudnutím účinnosti predmetnej novely, teda do 01.01.2013, je potrebné aplikovať zákon č. 514/2003 Z. z. v znení zákona č. 412/2012 Z. z. na všetky konania týkajúce sa zodpovednosti štátu za škodu, spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom bez ohľadu na to, kedy bolo napádané rozhodnutie vydané. Otázku, či sa ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 môže, resp. nemôže vzťahovať na právne vzťahy založené pred 01.01.2013 explicitne riešil dovolací súd v uznesení z 24.07.2018, sp. zn. 3 Cdo 19/2018.
4.2. Vzhľadom k tomu (pokiaľ by súd nezohľadnil skutočnosti uvedené žalovanou v predchádzajúcom vyjadrení v spojení s týmto vyjadrením) v prípade odškodnenia žalobcu by mal postupovať v zmysle § 12 ods. 3 veta prvá zákona č. 274/2017 Z.z., z ktorého vyplýva, že žalobcovi by mohla byť priznaná nemajetková ujma najviac vo výške desaťnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu. Za skutok, ktorý sa kládol žalobcovi za vinu mu bolo vznesené obvinenie v roku 2012, v ktorom suma mesačnej minimálnej mzdy bola vo výške 327,- €. Najvyššia možná priznaná výška nemajetkovej ujmy teda nesmie byť vyššia ako desaťnásobok sumy 327,- €, čo predstavuje sumu 3.270,- €. Vo vzťahu k maximálne prípustnej výške nemajetkovej ujmy žalovaná uvádza, že žalobca neuviedol žiadne také výnimočné okolnosti prípadu, na základe ktorých by bolo možné eventuálne uvažovať o priznaní nemajetkovej ujmy nad zákonný limit 3.270,- €.
4.3. K úrokom z omeškania žalovaná odkázala na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 17.10.2018 sp. zn. 7Cdo 100/2017.
4.4. K príslušenstvu pohľadávky v podobe náhrady trov konania súvisiacej s predbežným prejednaním nároku žalovaná odmietla tento nárok s prihliadnutím na ust. § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., ktoré vylučuje uplatnenie nákladov, ktoré poškodenému vznikli v súvislosti s predbežným prerokovaním nároku na náhradu škody.

5. Na pojednávaní dňa 4.3.2025 súd na základe návrhu žalobcu pripustil zmenu žaloby nasledovnom znení: I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi z titulu nemajetkovej ujmy sumu 26.000,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 6,25% ročne zo sumy 26.000,- Eur od 6.10.2022 do zaplatenia a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. II. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi z titulu príslušenstva pohľadávky sumu 517,88 Eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. III. Žalobca má nárok na náhradu trov konania vo výške 100%. Zároveň žalobca upresnil, že titulom nezákonnej väzby žiada sumu 1.500,- Eur za mesiac väzby, t.j. 19.500,- Eur a titulom nezákonného trestného stíhania zvyšok vo výške 6.500,- Eur. 6.500,- Eur.

Skutkový stav:

6. Súd vykonal dokazovanie predloženými listinnými dôkazmi a zistil skutkový stav totožný stav s opisom skutkového stavu v bode 1.2. až 1.10. a bode 1.19 (ohľadom dátumu doručenia oznámenia GP k žiadosti žalobcu o predbežné prejednanie nároku) tohto rozsudku, ktorý žalovaná nepoprela a preto v tomto rozsahu mal súd za to, že ide o nesporné tvrdenia, z ktorých potom vychádzal.

7. Žalobca vo svojej výpovedi ako strana sporu (č.l.183rub) uviedol, že týmto nárokom by chcel odškodniť najmä jeho mamu za to, čo sa stalo, lebo v tom čase býval u rodičov, keď k nim policajti vbehli domov, tak toto je dôvod, prečo žiada peniaze od štátu. Sumou 26.000,- Eur chce odškodniť mamu, lebo v tom čase nepracoval, len vypomáhal určitými brigádami a mama musela platiť všetko sama, advokáta, cesty do väzby a podobne. Proces zadržania bol strašný, za prítomnosti 20-30 kukláčov, ktorí ho nechali 4 hodiny ležať v slipoch na zemi na chodbe. Po vykonaní bytovej prehliadky ho odviedli na policajnú stanicu, kde ho spolu s ostatnými obvinenými donaha vyzliekli, následne eskortovali do Košíc, umiestnili do strašnej CPZtky o rozmeroch 2x3m, kde nemohol uskutočniť žiadnu hygienu, v strede bol umiestnený záchod, jedna drevená lavica a 2 smradľavé deky. Počas celého zadržania v CPZ mal len 2 bagety. Nemohol

kontaktovať rodinu, nedali mu zavolať nikomu, ani právnikovi. Keď už bol vo väzbe, tak zasa sa musel vyzliecť dohola, urobiť drep, zakašľať, bolo to veľké poníženie. Na cele boli traja cigáni. V izbe bol 23 hodín, 2x za týždeň mal sprchu na 5 minút, kde sa menil s ďalším človekom, takže len 2,5 minúty, na izbe bola zima, radiátor nekúril, okná neboli dobré. Vychádzku mal raz denne na 1 hodinu do garáží s pletivom na vrchu, kde nebo žiaden výhľad, koridor 5x4m, v zime dokonca len v šľapkách. Po 1,5 mesiaci prvýkrát videl mamu, keď prišla na návštevu, schudla 25kg, rodina chodila vždy raz za mesiac na návštevu. Takže kvôli tomu všetkému by chcel odškodnenie, kvôli mame. Počas eskorty, ktorú absolvoval iba 2 krát, bol zbalený a ráno umiestnený do malej miestnosti medzi 40 ľudí, celý deň nemal vodu, nič. Po prepustení z väzby na sebe nevnímal následky, len sa mu kamaráti vyhýbali. Ani s mamou sa v dome nikto nebavil. Najviac ho ubíjala hrozba doživotia. Rozmýšľal, čo si môže urobiť, plakal, pomoc nevyhľadal. V čase zobratia do väzby pracoval iba brigádnicky, fušky na čierno, s príjmom cca 50,- Eur na deň, pracoval 15 dní v mesiaci. Pred aj po väzbe býval u rodičov. Po prepustení z väzby si hľadal zamestnanie, ale keďže bol trestne stíhaný, tak ho nechceli zamestnať. Bol vedený na úrade práce. V minulosti bol odsúdený za krádež v roku 1999, kedy bol vo vyšetrovacej väzbe a to mu dali ako dostačujúci trest a druhý krát bol odsúdený za jazdu pod vplyvom alkoholu. Vo výkone trestu v roku 1999 a 2012 nepociťoval traumu, lebo tam mal paragraf od pol roka do dvoch rokov, nie taký ako doživotie. Putá na rukách v minulosti nemal, viezli ho bez nich. Väčšie útrapy matke spôsobilo toto trestné stíhanie, lebo je rozdiel, aký trest hrozí.

8. Svedkyňa H. B. (matka žalobcu) vo svojej svedeckej výpovedi uviedla (č.l. 184 rub), že ráno k nim vtrhlo „milión“ kukláčov s pištoľami, syna hodili pri dverách na zem, dali mu putá. Ona s manželom nevedeli, čo sa robí, ostali sedieť, nemohli sa pohnúť, vykonávali domovú prehliadku, vyhadzovali skrine. Doniesli psov, povedali, že hľadajú pištole a drogy. Zobrali ich na policajnú stanicu, ale nepovedali im, kde berú syna, len kričali, že má nejaký paragraf, čo je doživotie. Keď prišli domov, susedovci ich obchádzali, nikto nič nevedel. Oni tiež nevedeli, čo povedať. Museli zháňať advokáta a dozvedeli sa, že syna zobrali do Košíc. Bolo to strašné obdobie. Ona pracuje ako zdravotná sestra, tak sa jej ľudia buď pýtali, ale ona im nevedela odpovedať alebo práveže nepýtali, resp. ju obchádzali. Bolo to ponižujúce pre celú ich rodinu. Majú veľa známych, všetci vedeli, ale oni nevedeli, čo sa stalo. Bolo to náročné na psychiku, ale aj finančne v spojení s jej návštevami syna v Košiciach, všetko finančne platiť, jemu posielať peniaze a hlavne advokátovi. Počas väzby to pre nich nebolo jednoduché, nevedeli, čo bude, ako bude. Ochoreli obaja s manželom, ona sa lieči na tlak, na psychiku, doteraz má nočné mory. Oni po celý čas vnímali syna normálne, vždy vedeli, že je nevinný. Na syna to pôsobilo zle, bál sa o nich, nevedel, čo bude, ako bude, do kedy bude. Bolo pre neho ťažké sa zaradiť, aj keď sa vrátil. Stratil všetkých kamarátov. Bolo to ťažké obdobie. Aj počas trestného stíhania syna v roku 1999 ich vnímali susedia ako teraz, každý sa díva zvrchu. So susedmi sa obchádzali, nikto sa nikoho na nič nepýtal, len sa pozdravili. Oni ho poznali len z tej stránky, že bol aktívny športovec. Pred vzatím do väzby syn bol na úrade práce, ale pracoval brigádnicky, finančne im vypomáhal. Po prepustení z väzby bol tiež na úrade práce a bol aj zamestnaný. Názov zamestnávateľa svedkyňa nevedela uviesť.

Aplikované právne predpisy:

9. Podľa čl. 46 ods. 1 zákona č. 460/1992 Z. z. Ústavy Slovenskej republiky, každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

10. Podľa čl. 46 ods. 3 zákona č. 460/1992 Z. z. Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

11. Podľa § 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a zmene niektorých zákonov (ďalej len „citovaný zákon), tento zákon upravuje a) zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci, b) zodpovednosť obce a vyššieho územného celku (ďalej len "územná samospráva") za škodu spôsobenú orgánmi územnej samosprávy pri výkone samosprávy, c) predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a právo na regresnú náhradu.

12. Podľa § 3 ods. 1 citovaného zákona, štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci a) nezákonným rozhodnutím, b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením

osobnej slobody, c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d) nesprávnym úradným postupom.

13. Podľa § 3 ods. 2 citovaného zákona, zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

14. Podľa § 4 ods. 1 písm. f) citovaného zákona, vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu 4) v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.

15. Podľa § 5 ods. 1 citovaného zákona, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

16. Podľa § 6 ods. 1 citovaného zákona, ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

17. Podľa § 6 ods. 2 citovaného zákona, právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

18. Podľa § 7 citovaného zákona, právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o zatknutí, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody má ten, na kom bolo vykonané, ak bolo rozhodnutie zrušené ako nezákonné alebo pri ňom došlo k nesprávnemu úradnému postupu.

19. Podľa § 8 ods. 2 písm. b) citovaného zákona, právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má ten, kto bol vzatý do väzby, ak bol oslobodený spod obžaloby.

20. Podľa § 15 ods. 1 citovaného zákona, nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len "žiadosť") s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

21. Podľa § 16 ods. 4 citovaného zákona, ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

22. Podľa § 17 ods. 1 citovaného zákona, uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

23. Podľa § 17 ods. 2 citovaného zákona, v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

24. Podľa § 17 ods. 3 citovaného zákona, výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na
a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,

c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

25. Podľa § 17 ods. 4 citovaného zákona, výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu.8a)

26. Podľa § 18 ods. 1 citovaného zákona, náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu.

27. Podľa § 18 ods. 3 citovaného zákona, súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta.9) Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

28. Podľa § 19 ods. 1 citovaného zákona, právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, plynie premlčacia lehota odo dňa doručenia (oznámenia) rozhodnutia, ktorým bolo zmenené alebo zrušené právoplatné rozhodnutie.

29. Podľa § 19 ods. 2 citovaného zákona, najneskôr sa právo na náhradu škody premlčí za desať rokov odo dňa, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví alebo škodu spôsobenú rozhodnutím podľa § 7 a 8.

30. Podľa § 19 ods. 3 citovaného zákona, lehota neplynie počas predbežného prerokovania nároku podľa § 15 odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však počas šiestich mesiacov.

31. Podľa § 12 ods. 2 zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov (úč. do 30.6.2021, t.j. v čase vznesenia obvinenia aj v čase oslobodzujúceho rozhodnutia), ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy.12) Ak je obetí násilného trestného činu viac, suma odškodnenia sa medzi nich rozdelí rovnakým dielom.

32. Podľa § 12 ods. 3 zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov (úč. do 30.6.2021, t.j. v čase vznesenia obvinenia aj v čase oslobodzujúceho rozhodnutia), pri trestnom čine obchodovania s ľuďmi, trestnom čine znásilnenia, trestnom čine sexuálneho násilia alebo trestnom čine sexuálneho zneužívania má obeť násilného trestného činu nárok aj na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy.

33. Podľa § 12 ods. 2 zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov (úč. od 1.7.2021), ak bola trestným činom spôsobená smrť, obeť násilného trestného činu má nárok na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu vo výške dvadsaťpäťnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy12) platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu. Ak bola trestným činom spôsobená smrť a je len jedna pozostalá obeť násilného trestného činu, ktorá bola odkázaná výživou na zomretého, má nárok na vyplatenie odškodnenia vo výške päťdesiatnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu.

34. Podľa § 12 ods. 2 zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov (úč. od 1.7.2021), pri trestnom čine obchodovania s ľuďmi, trestnom čine znásilnenia, trestnom čine sexuálneho násilia, trestnom čine sexuálneho zneužívania, trestnom čine týrania blízkej osoby a zverenej osoby alebo trestnom čine nedobrovoľného zmiznutia má obeť násilného trestného činu nárok aj na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu vo výške desaťnásobku sumy mesačnej minimálnej mzdy platnej na obdobie kalendárneho roka, v ktorom došlo k spáchaniu trestného činu.

35. Podľa § 188 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z.z. Trestného zákona (úč. do 20.12.2012, t.j. v čase vznesenia obvinenia – ďalej len TZ), kto proti inému použije násilie alebo hrozbu bezprostredného násilia v úmysle zmocniť sa cudzej veci, potrestá sa odňatím slobody na tri roky až osem rokov.

36. Podľa § 188 ods. 2 písm. c) TZ, odňatím slobody na sedem rokov až dvanásť rokov sa páchateľ potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 závažnejším spôsobom konania.

37. Podľa § 188 ods. 4 písm. a) TZ, odňatím slobody na pätnásť rokov až dvadsaťpäť rokov alebo trestom odňatia slobody na doživotie sa páchateľ potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 a spôsobí ním škodu veľkého rozsahu.

38. Podľa § 138 TZ, písm. a) závažnejším spôsobom konania sa rozumie páchanie trestného činu so zbraňou okrem trestných činov úkladnej vraždy podľa § 144, vraždy podľa § 145, zabitia podľa § 147 a § 148, usmrtenia podľa § 149, ublíženia na zdraví podľa § 155, § 156 a § 157, a písm. i) organizovanou skupinou.

39. Podľa § 245 ods. 1 TZ, kto zničí, poškodí alebo urobí neupotrebiteľnou cudziu vec a spôsobí tak na cudzom majetku malú škodu, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.

40. Podľa § 361 ods. 1 TZ, kto úmyselne spôsobí nebezpečenstvo vážneho znepokojenia aspoň časti obyvateľstva nejakého miesta tým, že rozširuje poplašnú správu, ktorá je nepravdivá, alebo sa dopustí iného obdobného konania spôsobilého vyvolať také nebezpečenstvo, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.

41. Podľa § 361 ods. 2 TZ, kto správu alebo iné obdobné konanie uvedené v odseku 1, hoci vie, že sú nepravdivé a môžu vyvolať opatrenie vedúce k nebezpečenstvu vážneho znepokojenia aspoň časti obyvateľstva nejakého miesta, oznámi právnickej osobe alebo Policajnému zboru alebo inému štátnemu orgánu alebo hromadnému informačnému prostriedku, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.

42. Podľa § 11 ods. 3 TZ, zločin, za ktorý tento zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej desať rokov, sa považuje za obzvlášť závažný.

43. Podľa § 121 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.

44. Podľa § 517 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka, dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní.

45. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

46. Podľa § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Zb. ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky2) platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

47. Podľa § 1 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb úč. od 15.6.2019 doteraz (ďalej len „vyhláška“), vyhláška upravuje spôsob určenia a výšku odmeny, náhrady hotových výdavkov a náhrady za stratu času advokáta za právne služby poskytované klientom na základe dohody alebo ustanovenia na to oprávneným orgánom.

48. Podľa § 9 ods. 1 vyhlášky, základná sadzba tarifnej odmeny sa stanoví podľa tarifnej hodnoty veci alebo druhu veci, alebo práva a podľa počtu úkonov právnej služby, ktoré advokát vo veci vykonal, ak táto vyhláška neustanovuje inak.

49. Podľa § 10 ods. 1 vyhlášky, ak nie je ustanovené inak, základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby z tarifnej hodnoty je

do 165,97 eura	16,60 eura,
nad 165,97 eura do 663,88 eura	16,60 eura + 1,66 eura za každých aj začatých 33,19 eura prevyšujúcich sumu 165,97 eura,
nad 663,88 eura do 6 638,78 eura	41,49 eura + 9,96 eura za každých aj začatých 331,94 eura prevyšujúcich sumu 663,88 eura,
nad 6 638,78 eura do 33 193,92 eura	220,74 eura + 16,60 eura za každých aj začatých 1 659,70 eura prevyšujúcich sumu 6 638,78 eura,
nad 33 193,92 eura	486,29 eura + 6,64 eura za každých aj začatých 3 319,39 eura prevyšujúcich sumu 33 193,92 eura.

50. Podľa § 15 vyhlášky, advokát má popri nároku na odmenu aj nárok a) na náhradu hotových výdavkov účelne a preukázateľne vynaložených v súvislosti s poskytovaním právnych služieb, najmä na súdne poplatky a iné poplatky, cestovné a telekomunikačné výdavky a výdavky za znalecké posudky, preklady a odpisy, b) na náhradu za stratu času (§ 17).

Právne závery:

51. Súd posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán a vec právne vyhodnotil takto:

52. Zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú fyzickým a právnickým osobám nezákonným konaním svojich orgánov ich rozhodnutiami alebo nesprávnym úradným postupom vyplýva z čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a predstavuje integrálnu súčasť práva jednotlivca na súdnu ochranu.

53. Zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom je jednou z foriem objektívnej zodpovednosti štátu, t. j. bez ohľadu na zavinenie, ktorej sa nemožno zbaviť, avšak len za súčasného splnenia troch podmienok: 1) existencia škody, 2) nezákonné rozhodnutie resp. nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci a 3) príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím resp. nesprávnym úradným postupom.

54. Pri osvedčení nároku na náhradu škody musia byť jednoznačne preukázané všetky atribúty vzniku zodpovednosti štátu za škodu tak, že musí byť jednoznačne preukázaný nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci alebo musí byť rozhodnutie orgánu verejnej moci pre nezákonnosť zrušené príslušným orgánom, taktiež musí byť jednoznačne preukázaný vznik škody a príčinná súvislosť, vo vzťahu k vzniku nároku na priznanie nemajetkovej ujmy musia byť taktiež splnené atribúty vzniku zodpovednosti štátu za vznik uplatneného nároku. Nepostačuje iba pravdepodobný záver o splnení niektorej z podmienok vzniku zodpovednosti štátu za majetkovú škodu, resp. nároku na priznanie nemajetkovej ujmy.

55. Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy má každý právo na náhradu škody spôsobenej mu nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo nesprávnym úradným postupom. Prostredníctvom práv priznaných čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenská republika poskytuje ústavnú záruku, že orgán verejnej moci bude o právach oprávnených osôb rozhodovať v súlade so zákonom a že postup uskutočnený v mene orgánu verejnej moci bude správny. V prípade odklonu od tejto záruky Slovenská republika určuje, že poškodená osoba dostane náhradu za spôsobenú škodu. Účelom základných práv zaručených čl. 46 ods. 3 Ústavy nie je poskytnutie satisfakcie každému, komu orgán verejnej moci porušil jeho ochranu priznanú právnym poriadkom.

56. Za ústavne konformný treba preto považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania, ak k takému rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesenie obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania resp. oslobodzujúcim rozsudkom sa trestné konanie končí, to znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré bolo zastavené resp. skončilo oslobodením, treba hľadať nielen v ustanovení čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, ale vo všeobecnej rovine predovšetkým v čl. 1 ods. 1 tohto základného zákona, teda v princípoch materiálneho právneho štátu. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. a túto nemožno odmietnuť len z dôvodu, že rozhodnutie o začatí trestného stíhania a vzatí žalobcu do väzby bolo zákonné, pretože v tom čase nebol postup orgánov činných v trestnom konaní a neskôr postup súdu v rozpore so zákonom. Súd má za to, že uvedenú situáciu je nutné posudzovať extenzívne nielen v súlade s európskou judikatúrou a zásadami ústavnoprávneho štátu. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca. Nemožno prehliadnuť, že štát nemá slobodnú vôľu, ale je striktne povinný dodržiavať právo v jeho ideálnej (škodu nepôsobiacej) interpretácii. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv.

57. Je iste právom a povinnosťou štátu zabezpečovať ochranu spoločnosti vyšetrovaním podozrení zo spáchania trestnej činnosti a jednotlivec je povinný v určenom rozsahu znášať obmedzenia z toho vyplývajúce, avšak pokiaľ orgány činné v trestnom konaní dospejú k rozhodnutiu, ktoré sa neskôr ukáže ako nezákonné, ide vo vzťahu k takto stíhanej osobe o postup porušujúci jej základné ľudské práva. Ak má byť jednotlivec povinný podrobiť sa úkonom trestného konania, musí v právnom štáte existovať garancia, že v prípade preukázania, že trestnú činnosť nepáchal, dostane sa mu odškodnenia za všetky úkony, ktorým bol zo strany štátu podrobený (Ústavný súd Českej republiky nález sp. zn. I. ÚS 554/04 z 31. marca 2005). Týmto výkladom nijak nedochádza k popretiu možnosti štátu viesť trestné stíhanie proti konkrétnej osobe ani sa neobmedzuje legitímne právo štátu odhaľovať trestnú činnosť a viesť trestné stíhanie proti osobe, ktorá je dôvodne podozrivá, že sa trestnej činnosti dopustila.

58. Predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je predovšetkým existencia nezákonného rozhodnutia, t.j. takého rozhodnutia, ktoré je v rozpore s objektívnym právom. Vznik zodpovednosti štátu predpokladá, že nezákonné rozhodnutie bolo zrušené.

59. V preskúmavanej veci žalobca svoj nárok na náhradu škody odvodzoval z Uznesenia OR PZ v Spišskej Novej Vsi o vznesení obvinenia ČVS: G./G. zo dňa 21.1.2012, Uznesenia Okresného súdu Košice I. sp.zn. 0Tp/102/12 zo dňa 23.11.2012 a od podania obžaloby pod sp. zn. XXX XXX/XX/XXXX zo dňa 5.6.2015.

60. Keďže vyššie citované uznesenie o vznesení obvinenia nebolo pre nezákonnosť zrušené podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona, bolo potrebné zaoberať sa otázkou, či oslobodenie spod obžaloby môže mať z hľadiska ust. § 6 citovaného zákona rovnaký význam ako jeho zrušenie pre nezákonnosť. Záporná odpoveď na položenú otázku by však nezodpovedala zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu obsiahnutej v citovanom zákone. Tá sleduje, aby každá zákonom predpokladaná majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu proti fyzickej osobe, bola odčinená. Pri zodpovednosti štátu za škodu v prípadoch nezákonného trestného stíhania, nie je rozhodujúca skutočnosť, z akého dôvodu neskončilo trestné stíhanie právoplatným odsúdením. Podstatné je, že trestné stíhanie bolo voči žalobcovi vedené a že žalobca bol spod obžaloby oslobodený. Oslobodzujúcim rozsudkom sa trestné stíhanie stáva „automaticky“ nezákonným. Pri posudzovaní opodstatnenosti tohto nároku, nie je preto relevantné argumentovať, z akého dôvodu bol žalobca spod obžaloby oslobodený.

61. Súd mal za to, že zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť, čo je základná podmienka pre uplatnenie práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím,

tak ako to vyplýva z dikcie ust. § 6 ods. 1 citovaného zákona. Vyššie uvedený výklad predstavuje už ustálenú súdnu judikatúru a súdnu prax. Skutočnosť, že nedošlo (resp. objektívne nemohlo dôjsť) k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie, na tom nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na správnosť alebo nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok celého trestného stíhania. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania.

62. V kontexte procesnej obrany žalovanej súd zisťoval splnenie jednej zo základných podmienok potrebných na priznanie nároku na náhradu škody titulom zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci - príčinnú súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím štátu a mal za to, že táto je daná.

63. V právnej teórii sa vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) označuje ako priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nezákonným rozhodnutím resp. nesprávnym úradným postupom a škodou, resp. vznikom nemajetkovej ujmy vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Právnym posúdením je vymedzenie, medzi akou ujmou (ako následkom) a akou skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Pre posúdenie vzniku zodpovednosti za škodu má preto zásadný význam otázka, v čom konkrétne spočíva škoda (majetková ujma), za ktorú je náhrada požadovaná. Práve vo vzťahu medzi konkrétnou ujmou poškodeného (pokiaľ vznikla) a konkrétnym konaním škodcu (ak je protiprávne) sa zisťuje príčinná súvislosť. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (porovnaj R 21/1992). Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.6.2010, sp. zn. 5Cdo/126/2009).

64. Zmysel právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu má spočívať v tom, aby každá škoda spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu, bola primerane odčinená. Ustanovenie § 17 ods. 1 uvádza, že sa uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

65. Žalobca v žalobe tvrdil, že po vznesení obvinenia pocítil vo svojom osobnom ako aj rodinnom živote veľké negatívne zmeny, pretože trestné stíhanie pôsobilo na jeho osobu zdrvujúco, žil v neustálom strachu, a to pod hrozbou odsúdenia na trest odňatia slobody až na doživotie, ktorý stav neistoty trval viac ako šesť a pol roka (79 mesiacov a 5 dní).

66. Ustanovenie § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. zakladá nárok poškodeného na náhradu nemajetkovej ujmy a to bez ohľadu na to, či zároveň vznikla škoda (skutočná škoda či ušlý zisk). Nemajetková ujma predstavuje zásah do inej, než majetkovej sféry poškodeného (nie je spojená so znížením majetkového stavu, či jeho nezvýšením, hoci bolo predpokladané) a vedľa nepriaznivých dôsledkov vyvolaných neprimeranou dĺžkou súdneho konania, môže zahŕňať aj iné negatívne dopady nesprávneho úradného postupu, či nezákonného rozhodnutia, najmä do osobnostnej integrity poškodeného. Peňažná kompenzácia je v zákone označená za spôsob subsidiárneho odškodnenia, ktoré nastupuje vtedy, ak nie je možné vzniknutú nemajetkovú ujmu nahradiť inak, t.j. kedy dostačujúcim prostriedkom nápravy by nebolo len obyčajné konštatovanie porušenia práva.

67. Je nepochybné, že trestné stíhanie fyzickej osoby, najmä ak je obvinená zo závažného trestného činu, predstavuje závažný zásah od osobnostných práv fyzickej osoby. Ľudská dôstojnosť predstavuje najvyššiu hodnotu v základoch celého právneho systému i ústavného poriadku a je možné ju preto považovať za konečný účel právneho poriadku. Každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje spoločenský, pracovný a osobný život stíhaného, a to bez ohľadu na jeho výsledok, teda aj je spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy najmä v takom prípade, ak sa preukáže, že bolo od začiatku nezákonné; ide o zodpovednosť absolútne objektívnu a za výsledok trestného konania vo veci samej, čím je založená zodpovednosť štátu za škodu obvineného spôsobenú uznesením o vznesení obvinenia. Zákon neupravuje žiadnu podmienku, na základe ktorej by bolo možné hodnotiť psychickú nepohodu žalobcu, či spoločenskú stigmatizáciu ako i okolnosti spôsobené žalobcom samotným.

Akákoľvek psychická nepohoda, či spoločenská stigmatizácia súvisí s nezákonným trestným stíhaním a je nutné ju vyhodnotiť ako dôsledok pochybenia žalovanej.

68. Iba závažná ujma odôvodňuje priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a za takú je považovaná ujma, ktorú by z objektívneho hľadiska a nie z hľadiska subjektívnych pocitov dotknutého vzhľadom na okolnosti a intenzitu zásahu, jeho dopad a dôsledky a jeho trvanie považovala za značnú každá iná fyzická osoba v danom mieste a čase a v tej istej situácii, spoločenskom postavení atď. (NS SR sp. zn. 4Cdo/81/2011).

69. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzita zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky považuje za ujmu závažnú. Rozhodujúce je však objektívne hľadisko a nie subjektívne pocity, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase vnímala aj každá iná fyzická osoba (NS SR sp. zn. 5Cdo/201/2013).

70. V náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 754/2016 tento súd konštatoval, že v týchto prípadoch (rozumej prípady náhrady nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z.) je potrebné zohľadniť medzi takýmito kritériami jednak povahu trestnej veci, dĺžku trestného stíhania a predovšetkým dopady trestného stíhania do osobnostnej sféry poškodenej osoby (následky v osobnostnej sfére poškodeného), ako aj okolnosti, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo. Za pomoci týchto kritérií ustálená výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch musí však súčasne najmä zodpovedať všeobecne zdieľanej predstave spravodlivosti a slušnosti (obdobne rozsudok veľkého senátu Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30Cdo/2813/2011 z 27. júna 2012). Inak povedané, určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti (Najvyšší súd SR rozsudok sp. zn. 7Cdo/145/2011 z 12. decembra 2012).

71. I keď výška zadosťučinenia (nemajetkovej ujmy) v peniazoch je predmetom úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Nemožno priznávať neprimerané, či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa a ktoré by napríklad pri porovnaní „odškodnenia“ zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním“ zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky mohli niektoré ujmy na iných základných právach (napríklad ujmy na zdraví či dokonca živote) bagatelizovať (NS SR sp. zn. 4Cdo/171/2005).

72. Danou problematikou sa Najvyšší súd SR zaoberal aj v rozhodnutí z 31. júla 2012 sp.zn. 6 Cdo 37/2012, v ktorom dospel k záveru, že súd je povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnať sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejednávanej veci obdobných veciach; v tomto rozhodnutí dovolací súd poukázal na nález ústavného súdu zo 6. decembra 2006 sp.zn. III. ÚS 147/06 a tiež na rozsudok ESĽP zo 17. júla 2012 v prípade Winkler proti Slovenskej republike.

73. V rozhodnutí najvyššieho súdu z 30. septembra 2013 sp.zn. 6 MCdo 15/2012 dospel súd k záveru, podľa ktorého určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad zákon č. 215/2006 Z.z. (pozn. sudcu: teraz zákon č. 274/2017 Z.z.), v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násilia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Súd sa musí zaoberať napríklad aj otázkami, v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, respektíve s morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násilia alebo sexuálneho zneužívania.

74. V ďalšom rozhodnutí zo 7. augusta 2018 sp.zn. 3 Cdo 7/2017 najvyšší súd pri riešení predmetnej otázky poukázal na judikatúru ESĽP, podľa ktorej náhrada nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti (napr. Tolstoy Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo). ESĽP konštatoval, že pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich

výšku ujmy (napríklad Flux v. Moldavsko, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo). Okrem toho ESĽP vyjadril názor, podľa ktorého výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (napríklad Público - Comunicacáo Social, S. A. v. Portugalsko). Napokon ESĽP zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (napr. Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko).

75. V kontexte uvedeného je takto potrebné pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy pristúpiť k aplikácii aj iných hmotnoprávnych predpisov upravujúcich odškodnenie, napríklad zákon č. 274/2017 Z. z., v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy (podľa právnej úpravy úč. do 30.6.2021) resp. dvadsaťpäťnásobku minimálnej mzdy (podľa právnej úpravy úč, od 1.7.2021); pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násilia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Súd sa musí zaoberať napríklad aj otázkami, v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, respektíve s morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násilia alebo sexuálneho zneužívania.

76. Súdy pri určovaní konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy musia vždy zohľadňovať nielen primeranosť k iným finančným kompenzáciám, ale naďalej prihliadať na zákonné kritériá, a to najmä na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení (§ 17 ods. 3 písm. a/ až d/ a ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z.) (Najvyšší súd SR sp. zn. 2Cdo/68/2017 zo dňa 31.1.2019).

77. Pri úvahách o určení primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd teda prihliadol na vyššie citované hľadiská o potrebe určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím v súlade s kritériami uvedenými v § 17 zákona č. 514/2003 Z. z. samozrejme pri náležitom zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, a zároveň túto posúdil aj v kontexte s rozhodnutiami ESĽP a ústavného súdu.

78. Súd v prvom rade uvádza, že v demokratickom a právnom štáte nemôže nastať situácia, kedy sa voči určitej osobe vedie trestné stíhanie, kedy je takáto osoba vystavená neustálym procesným úkonom zo strany orgánov činných v trestnom konaní, toto sa skončí oslobodzujúcim rozsudkom, pričom takejto osobe, napriek tomu, že bola po celú uvedenú dobu vystavená stresu, úzkosti a frustrácii, nebude priznané odškodnenie nemajetkovej ujmy.

79. Primárnou funkciou náhrady nemajetkovej ujmy je funkcia satisfakčná, čo znamená primerané, s ohľadom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu optimálne a tým účinné vyváženie a zmiernenie nepriaznivého následku neoprávneného zásahu. Vzhľadom na to, že nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom zmysle slova ani nedá odškodniť a jej rozsah nie je možné ani exaktne kvantifikovať a vyčísliť, namiesto nej je možné len poskytnutie zadosťučinenia. Pokiaľ ide o vyjadrenie miery, akou bola zásahom znížená dôstojnosť alebo vážnosť osoby v spoločnosti, treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v rodinnom, pracovnom či inom prostredí fyzickej osoby.

80. Kritériá, na ktoré súd prihliadal pri určení výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, sú uvedené v § 17 ods. 3 cit. zákona. Ide o normu s relatívne neurčitou hypotézou, ktorá vyžaduje, aby súd s ohľadom na konkrétne skutkové okolnosti každého individuálneho prípadu sám vymedzil okolnosti významné pre určenie výšky náhrady. Súd tak prihliada najmä na dopad nezákonného rozhodnutia do osobnostnej sféry poškodeného, nepriaznivosť jeho vplyvu na povesť poškodeného, jeho doterajší spôsob života a podobne. Výpočet je demonštratívny a nevylučuje, aby sa prihliadlo aj na iné okolnosti, pokiaľ budú považované za porovnateľne závažné. Je potrebné brať do úvahy aj závažnosť sporu pre účastníka samotného. Z uvedeného potom vyplýva, že nárok na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy nemožno vyvodiť automaticky už zo samotnej existencie nezákonného rozhodnutia.

81. Nemajetková ujma vzniká samotným porušením základných práv a slobôd fyzickej osoby nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Ide o stav mysle poškodenej osoby, ktorý sa preukazuje empaticky, a to určitým vcítením sa do pozície trestne stíhaného človeka. Hoci možnú ujmu v dôsledku trestného stíhania na základe nezákonného rozhodnutia spočívajúcu v neistote, obavách, frustrácii poškodeného ohľadne výsledku konania je možné objektívne prezumovať, pretože každá fyzická osoba v podobnej situácii by ju objektívne pociťovala, avšak posudzovanie, či ide o ujmu nepatrnú alebo značnú v zmysle kritérií upravených v ustanovení § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z., je už ale predmetom ďalšieho dokazovania, kedy je na poškodenom, aby svoje tvrdenia o existencii takých relevantných skutočností, ktoré umocňujú hĺbku zásahu alebo významne ovplyvňujú jeho životnú situáciu v konaní hodnoverne preukázal.

82. V rozhodnutí z 24. júla 2018 sp. zn. 3Cdo/19/2018 sa najvyšší súd dokonca zaoberal otázkou, či sa ustanovenie § 17 ods. 4 môže, resp. nemôže vzťahovať na právne vzťahy založené pred 1. januárom 2013. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí dospel k záveru, že na záveroch najvyššieho súdu o povinnosti všeobecného súdu určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva, ku ktorým dospel najvyšší súd skôr už v rozhodnutiach, v ktorých bol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., nezmenili neskôr nič ani zákon č. 517/2008 Z. z., ani zákon č. 412/2012 Z. z.. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 412/2012 Z. z. tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obete trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva. Aj v novších rozhodnutiach sp.zn. 5 Cdo 127/2019, sp. zn. 6Cdo/38/2019 najvyšší súd vyslovil, že: ... právny názor zastávajúci potrebu podrobnej špecifikácie dôsledkov vydania nezákonného rozhodnutia, preskúmateľnosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy a náležité zohľadnenie iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, je pevne zakotvený v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu prakticky od roku 2006. Tento právny názor predstavuje výklad súladný so štandardom ochrany ľudských práv na európskej úrovni, eliminuje ľubovôľu pri stanovení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch a zohľadňuje výšku priznaných náhrad pri zásahoch do iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky. Uvedený prístup nepopiera princíp úplného odškodnenia, keďže nevylučuje vo výnimočných prípadoch priznať vyššiu náhradu nemajetkovej ujmy za predpokladu riadneho odôvodnenia zvýšenej závažnosti zásahu do práva poškodeného v dôsledku nezákonného rozhodnutia.

83. K žalobcom uplatnenej náhrade nemajetkovej ujmy súd poukazuje na ust. § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. a právne uzatvára, že v prejednávanom prípade by samotné konštatovanie porušenia práva nebolo dostatočným zadosťučinením vzhľadom na trestné stíhanie žalobcu trvajúce cca 6,5 roka, kedy bol stíhaný zo skutku, za ktorý mu hrozilo odsúdenie za obzvlášť závažný zločin lúpeže spáchaný organizovanou skupinou v súbehu so skutkom prečinu poškodzovania cudzej veci a skutkom šírenia poplašnej správy. Súd mal za to, že v prípade žalobcu, samotné konštatovanie porušenia práv žalobcu nie je možné považovať za dostatočné vzhľadom na okolnosti prejednávanej veci, ktorými je najmä hrozba odsúdenia za závažný zločin v súbehu s inými trestnými činmi, za ktorý hrozil žalobcovi trest odňatia slobody na pätnásť rokov až dvadsaťpäť rokov alebo trest odňatia slobody na doživotie. Zároveň trestné stíhanie cca 6,5 roka (od 21.11.2012 do 26.6.2019) možno považovať za neprimerané a v uvedenom je potrebné vidieť okolnosť zdôvodňujúcu monetárnu formu odškodnenia, keďže by nebolo spravodlivé odškodniť žalobcu len deklaráciou o porušení práv (či inou, nepeňažnou formou kompenzácie).

84. S prihliadnutím na objektívne hľadisko tohto prípadu je evidentné, že následky, ktoré nastali na strane žalobcu, t. j. zásah do jeho osobnostných práv, pocity úzkosti, obavy z niekoľkoročného čakania na výsledok trestného stíhania sú objektívneho charakteru a určite by takéto následky v podobnej situácii pociťovala aj iná fyzická osoba v pozícii žalobcu. Súd zdôrazňuje aj časové hľadisko trestného stíhania, kedy jeho dĺžku v rozsahu cca 6,5 roka nemožno považovať za primeranú ako aj charakter trestného činu, za ktorý žalobcovi hrozilo odsúdenie až na 15 až 25 rokov alebo doživotie.

85. Súd posudzoval právo na náhradu škody vo forme nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vzniknuvšej osobitne za výkon väzby a osobitne za trestné stíhanie v kontexte označených nezákonných rozhodnutí.

86. Pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonné obmedzenie osobnej slobody žalobcu vo výkone väzby v rozsahu cca 13 mesiacov (od 20.11.2012 do 20.12.2013) súd prvej inštancie vychádzal z prezumovaného zásahu a nepriaznivého dopadu v súvislosti s vykonaným trestom odňatia slobody v osobnom, súkromnom a rodinnom živote žalobcu a jej výšku cca 20 eur za 1 deň (600 Eur / mesiac) nezákonného obmedzenia osobnej slobody stanovil porovnaním s výškou v iných obdobných sporoch (viď napr. 6Cdo/75/2017, 7Cdo/11/2020, 8Cdo/151/2017, 2Cdo/68/2017) ako i v porovnaní s výškou nemajetkovej ujmy, ktorá je poskytovaná za každý deň odňatia slobody i v iných štátoch Európskej únie, a to aj s odkazom na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30Cdo/2357/2010. Pri hodnotení následkov nezákonného obmedzenia osobnej slobody je totiž nutné vychádzať z toho, že obmedzenie osobnej slobody (zadržanie, väzba, výkon trestu odňatia slobody) má z povahy veci negatívne dopady do slobody pohybu, do práva na súkromie a v tomto ohľade samo osebe pôsobí ujmu na základných právach, slobodách a dôstojnosti dotknutej osoby, pôsobí takejto osobe stres, neistotu, úzkosť a pod. V takýchto prípadoch je naviac treba prihliadať aj k ďalším individuálnym okolnostiam jednotlivého prípadu, ako môžu byť životné podmienky vo väzobnej väznici, resp. v ústave na výkon odňatia trestu slobody, dopad obmedzenia osobnej slobody do profesného života jedinca, do jeho spoločenskej povesti a cti.

87. Súd mal za to, že vyššie uvedená suma cca 20 Eur za 1 deň nezákonnej väzby (600 Eur / mesiac), plne postačuje a je primeraná, nakoľko žalobca v konaní nepreukázal ďalšie osobitné okolnosti na jeho strane, ktoré by odôvodňovali vyššiu dennú sadzbu (ustálenú súdnou praxou cca v rozmedzí 20 - 60 Eur denne). Súd musí zdôrazniť, že i keď právny zástupca podmienky väzby farbisto opisoval v jeho záverečnej reči, a to dokonca v rozsahu presahujúcom tvrdenia uvedené v žalobe (napr. o nedostatočnej hygiene iných osôb na cele, toaletný papier na prídel, očista po veľkej potrebe v umývadle, vyležané matrace, zapáchajúce, nepraná deka, vyzlečenie donaha pred eskortou), tieto žalobca vo vlastnej účastníckej výpovedi nijako nespomenul a teda ani ne(po)tvrdil. V tomto kontexte súd poukazuje, že medzi výpoveďou samotného žalobcu napríklad v tom smere, že nikdy nebol spútaný putami a následnou záverečnou rečou jeho právneho zástupcu opisujúcou skutkové okolnosti spútania žalobcu pri zásahu polície ako aj pri eskortách, je priamy rozpor, čo oslabuje dôveryhodnosť celkových tvrdení žalobcu v konaní. Okrem iného existencia ďalších troch osôb na cele nie je v podmienkach slovenských väzníc výnimkou alebo zvláštnosťou. Taktiež skutočnosť, že týmito spoluväzňami na cele boli rómske osoby, nemôže byť automaticky dôvodom na priznanie vyššej sumy odškodnenia za výkon väzby a navyše je takéto vyjadrenie rasovo orientované.

88. Žalobca ďalej nepreukázal, že práve výkon väzby ako aj trestné stíhanie vcelku malo tak závažný dopad na jeho spoločenskú česť a povesť, že by to odôvodňovalo priznanie vyššej sumy, kedy žalobca sám uviedol, že dopady väzby na jeho ďalší život nevnímal, len sa mu vyhýbali kamaráti, pričom súd vzhľadom na predchádzajúcu kriminálnu minulosť žalobcu konštatuje, že povesť žalobcu už aj pred týmto trestným stíhaním nebola bez poškvrny. Nepriamo to potvrdila aj matka žalobcu v jej výpovedi, kedy uviedla, že aj pri predchádzajúcich odsúdeniach syna ako aj pri tomto sa im ľudia vyhýbali, nepýtali sa, iba sa pozdravili.

89. Zároveň nemožno nezdôrazniť aj tú skutočnosť, že žalobca nepreukázal ani ďalšiu ním tvrdenú skutočnosť o nemožnosti sa zamestnať po prepustení z väzby, nepredložil žiadne žiadosti o prijatie do pracovného pomeru s odmietajúcimi odpoveďami konkrétnych zamestnávateľov a nepreukázal ani evidenciu na úrade práce, z čoho by táto skutočnosť mohla byť preukázaná aspoň nepriamo. Informácia o vedenom trestnom stíhaní totiž nie je verejne prístupnou. Navyše jeho matka vypovedala čiastočne odlišne a to, že po prepustení z väzby sa žalobca aj zamestnal, len si nevedela spomenúť u ktorého zamestnávateľa. Z uvedeného vyplýva, že tak výkon väzby ako aj prebiehajúce trestné stíhanie nemalo žiaden závažný dopad do pracovnej sféry žalobcu.

90. V neposlednom rade súd považuje za potrebné zdôrazniť, že žalobca svoj nárok na priznanie náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy odôvodňoval najmä dopadom na život jeho matky, vo vzťahu k jej osobnému, emocionálneho prežívaniu celej situácie v spojení s jej zdravotnými problémami ako aj finančnými ťažkosťami vyplývajúcimi z potreby hradiť náklady súvisiace s jej návštevami žalobcu vo výkone väzby, suplovaním príjmu žalobcu a krytím nákladov na právne zastúpenie žalobcu v trestnom konaní. Žalobca výslovne uviedol, že „týmto nárokom by chcel odškodniť najmä jeho mamu za to, čo sa stalo“, „chce odškodniť mamu, lebo mama musela platiť všetko sama“, „odškodnenie by chcel kvôli

mame“, čím sám automaticky poprel intenzitu dopadov do jeho osobného, spoločenského a pracovného života. Žalobca sa skrze inštitút náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. nemôže domáhať náhrady akejkoľvek ujmy na strane matky. Ak z požadovanej sumy nároku žalobca chcel vrátiť mame ňou vynaložené finančné prostriedky napr. na právne zastúpenie jeho osoby v trestnom konaní, uvedené mal učiniť prostredníctvom ustanovenia § 18 citovaného zákona, avšak žalobca ani časť nárokovanej sumy týmto titulom nežiada.

91. Súd takto nemal riadne a bez pochýb preukázaný žalobcom tvrdený dopad uvedeného trestného stíhania v takej miere, ktorá by odôvodňovala priznanie ním požadovanej nemajetkovej ujmy a to tak v rozsahu náhrady škody za výkon väzby ako aj trestné stíhanie celkovo.

92. Súd potom určitým emocionálnym vcítením sa do postavenia osoby poškodeného žalobcu mal za to, že nezákonné trestné stíhanie voči žalobcovi nepochybne predstavuje zásah žalovanej do osobnostných práv žalobcu, objektívne spôsobilý zasiahnuť do cti, povesti a ľudskej dôstojnosti. Žalobca po dobu trestného stíhania sa musel podrobovať úkonom orgánov činných v trestnom konaní, čo určite muselo vyvolať uňho pocity úzkosti, frustrácie a obavy z výsledku trestného stíhania a objektívne mohlo mať dopad na jeho česť, povesť a celkovo ľudskú dôstojnosť.

93. Súd nakoniec vzal do úvahy dĺžku trestného konania (cca 6,5 roka), povahu trestnej veci (lúpež, poškodzovanie cudzej veci, šírenie poplašnej správy, v organizovanej skupine s vysokou výškou škody), trest, ktorý za trestný čin hrozil (15-25 rokov až doživotie) a skutočnosť, že už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného života jednotlivca.

94. Ohľadne výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd za účelom vyhnutia sa excesu výšku nemajetkovej ujmy ustálil zohľadnením právne relevantných kritérií prezumovaných v ustanovení § 17 zákona č. 514/2003 Z.z. s prihliadnutím na limitáciu podľa § 17 ods. 4 odkazujúc na vyššie citované odôvodnenie v súlade s trendom nastoleným vyššími súdnymi autoritami v SR a EÚ ako aj porovnaním výšky s náhradami priznávanými v iných obdobných / porovnateľných prípadoch za každý rok trestného stíhania v rozmedzí od 500 eur do 1.000 eur: rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/11/2012 – priznaná nemajetková ujma 2.000,- Eur za 3 roky trvajúce trestné stíhanie, t. j. 666,- Eur ročne, rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 1Co/169/2018 z 6.3.2019 – priznaná nemajetková ujma 2.500,- Eur za 2,5 roka trvajúce trestné stíhanie, t. j. 500,- Eur ročne, rozsudok Najvyššieho súdu SR č. k. 7Cdo/243/2019 z 28.10.2020 - potvrdená priznaná nemajetková ujma 2.500,- Eur za 1174 dní trvajúce trestné stíhanie, t. j. 777,- Eur ročne, rozsudok Krajského súdu v Trnave č. k. 11Co/66/2020 z 16.3.2021 – priznaná nemajetková ujma 6250,- Eur za 12,5 roka trvajúce trestné stíhanie, t. j. 500,- Eur ročne.

95. Pri rozhodovaní o nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy teda prihliadol na všetky aspekty uvedené v § 17 citovaného zákona a mal za to, že suma 7.800,- Eur (13 mesiacov x 600,- Eur) titulom nezákonnej väzby a suma 3.250,- Eur (6,5 roka x 500,- Eur) titulom nezákonného trestného stíhania je spravodlivou, primeranou náhradou nemajetkovej ujmy predstavujúcou adekvátny balans medzi bagatelizovaním ujmy na strane žalobcu a priznaním premrštenej neprimeranej sumy nemajetkovej ujmy. V prevyšujúcej časti súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Námietka premlčania:

96. Na základe vznesenej procesnej obrany žalovanej vo forme námietky premlčania súd pristúpil k preskúmaniu včasnosti podania žaloby žalobcom a porovnaním dátumu podania žaloby s dátumom momentu, kedy sa žalobca dozvedel o náhrade škody v zmysle § 19 ods. 1 citovaného zákona, súd dospel k záveru, že nárok žalobcu nie je premlčaný. Oslobodzujúci rozsudok prvej inštancie v spojení s rozhodnutím druhej inštancie nadobudol právoplatnosť dňa 26.6.2019. Od 27.6.2019 začala plynúť trojročná premlčacia lehota, ktorý by uplynula dňa 27.6.2022. Plynutie premlčacej doby bolo však podaním žiadosti o predbežné prejednanie nároku na náhradu škody dňa 22.4.2022 v zmysle § 19 ods. 3 citovaného zákona prerušené a až do dňa 5.10.2022, kedy bolo žalobcovi podaním Generálnej prokuratúry SR oznámené, že jeho nárok nebude uspokojený. Nakoľko žalobca bola podaná 5.12.2022, nárok voči žalovanej žalobca uplatnil načas.

Úrok z omeškania:

97. Súd priznal žalobcovi aj úrok z omeškania z priznanej nemajetkovej ujmy vo výške 6,25% ročne, kedy súd k námietke žalovanej začiatku plynutia omeškania vo vzťahu k nemajetkovej ujme až rozhodnutím súdu dáva do pozornosti najnovší posun v judikatúre pri výklade omeškania štátu pri uplatnení nárokov podľa zákona č. 514/2003 Z.z. s poukazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 7Cdo/339/2021. Štát v zastúpení GP SR dňa 5.10.2022 oznámil žalobcovi, že nedôjde k uspokojeniu jeho nároku (nespochybnené, nesporné tvrdenie) a preto sa žalovaná dostala do omeškania s plnením svojho peňažného dlhu už od 6.10.2022. Súd posúdil aj výšku úroku z omeškania a mal za to, že požadovaná výška je 6,25 % ročne je správna, nakoľko ku dňu začatia omeškania bola sadzba ECB vo výške 1,25%, čo za použitia § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. predstavuje 6,25% ročne.

Príslušenstvo pohľadávky:

98. V kontexte vznesenej procesnej obrany žalovanej bola v konaní spornou otázka priznania náhrady trov právneho zastúpenia za úkon právnej služby – žiadosť o predbežné prejednanie nároku, ktorý nárok si žalobca uplatnil ako príslušenstvo žalovanej pohľadávky a ktorý žalovaná primárne odmietla s poukazom na ustanovenie § 18 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z..

99. Nastolenú právnu otázku možno pokladať za vyriešenú rozsudkom najvyššieho súdu z 30. marca 1999, sp. zn. 2Cdo/7/1999 publikovaným v Zbierke rozhodnutí NS SR pod č. R 26/2000 so záverom, že „Z tohto hľadiska pre posúdenie nákladov spojených s predbežným prerokovaním nároku na náhradu škody (§ 9 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb.) prichádza do úvahy použitie ustanovenia § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Poškodenému vzniká pohľadávka zrušením nezákonného rozhodnutia. Náklady, ktoré mu vznikli v súvislosti s jej uplatnením preto tvoria príslušenstvo tejto pohľadávky.“ Na uvedené rozhodnutie nadviazal najvyšší súd aj v ďalšom vývoji rozhodovania napr. v rozsudku sp. zn. 4Cdo/257/2017, v ktorom došlo k definovaniu trov právneho zastúpenia v súvislosti s úkonom právnej služby – žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku ako príslušenstva podľa § 121 OZ vykonaným dokonca už za účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z. (t.j. nie zákona č. 58/1969 Zb.).

100. V zmysle vyššie prijatého záveru súd priznal žalobcovi nárok na náhradu trov právneho zastúpenia za úkon právnej služby – žiadosť o predbežné prejednanie nároku, avšak za výpočtový základ zobral do úvahy len sumu priznanej nemajetkovej ujmy 11.050,- Eur, kedy potom odmena za tento úkon právnej služby predstavuje sumu 270,54 Eur + režijný paušál v roku 2022 vo výške 11,63 Eur = 282,17 Eur s pripočítaním 20% DPH (56,434 Eur) = 296,13 Eur.

Výrok - paričná lehota:

101. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností s poukazom na citované zákonné ustanovenia súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

102. Podľa § 232 ods. 2 CSP, ak súd uložil v rozsudku povinnosť plniť, rozsudok je vykonateľným márnym uplynutím lehoty na plnenie, ak nie je ustanovené inak.

103. Podľa § 232 ods. 3 CSP, lehota na plnenie je 3 dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

104. Vzhľadom na súdnu prax a vedomosť o potrebe vykonania úkonov v súvislosti s uvoľnením finančných prostriedkov štátu, súd určil na plnenie lehotu 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

Náhrada trov konania:

105. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

106. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

107. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

108. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

109. Teória hovorí, že pri priznávaní náhrady trov konania je na prvom mieste zásada úspechu, ktorú je potrebné uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia je závislá od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Na druhej strane niekedy strany zámerne výšku sporu nadhodnotia, aby napr. odmena advokáta bola čo najvyššia a podobne. Ako prevencia proti uvedenému je potom vhodným riešením rozhodnutie súdu, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej). Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“ (§ 255 CSP).

110. Súd o trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, a s prihliadnutím na argumentáciu v bode vyššie žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%, kedy však základom je iba priznaná suma 11.050,- Eur.

111. Súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania zvažoval aj použitie ustanovenia § 257 Civilného sporového poriadku, ktoré hovorí, že výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

112. V citovanom ustanovení § 257 Civilného sporového poriadku je (podobne ako predtým pri § 150 O.s.p.) fixované moderačné absolučné právo súdu zmierniť dôsledky upravujúcich platenie a náhradu trov konania. Je výrazom toho, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol celú rozmanitosť života, dotvára sa právo sudcovským výkladom. Záver súdu o tom, že je tu splnený predpoklad na priznanie práva na náhradu trov konania (podľa § 255 Civilného sporového poriadku), nevylučuje, aby súd súčasne nedospel k záveru, že sú splnené aj predpoklady na aplikáciu § 257 Civilného sporového poriadku. A tak napriek úspechu vo veci súd skonštatuje, že niektorému z účastníkov konania vzniklo právo na náhradu trov konania, lenže sa mu nepriznalo, pretože bolo treba použiť § 257 Civilného sporového poriadku. K uplatneniu zmierňovacieho práva súdu môže dôjsť s prihliadnutím najmä na rôzne aspekty konkrétneho prípadu. Stáva sa tak vtedy, keď súd dôjde k záveru, že povinná strana sporu nemôže uhradiť náhradu trov konania z rozmanitých dôvodov, ktoré sama nezavinila, alebo ich môže uhradiť len s veľkými ťažkosťami.

113. V tomto konkrétnom prípade súd nevidel dôvody hodné osobitného zreteľa na strane žalovanej. Žalovanou v konaní je totiž štát, kde podľa názoru súdu nie je vytvorený priestor na hodnotenie zvláštnych okolností hodných osobitného zreteľa na jeho strane. Zároveň dôvody hodné osobitného zreteľa súd nevidel ani v charaktere konania, ktoré by odôvodňovalo nepriznanie náhrady trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na tunajší súd v troch písomných vyhotoveniach.

Podľa § 359 Civilného sporového poriadku odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 363 Civilného sporového poriadku sa v odvolaní popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 a ods. 2 Civilného sporového poriadku) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 Civilného sporového poriadku rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku odvolanie možno odôvodniť len tým, že:
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 Civilného sporového poriadku odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 Civilného sporového poriadku odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 Civilného sporového poriadku prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku. Exekúciu vykoná ten exekútor, ktorého v návrhu na vykonanie exekúcie označí oprávnený (§ 38 zákona č. 233/1995 Z.z.) a ktorého vykonaním poverí súd, ak osobitný predpis alebo tento zákon neustanovuje inak (§ 29 zákona č. 233/1995 Z.z.).